

Маганова Т. В.

**АПРОБАЦІЯ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕНЬ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОТИЗАПЛІДНИМИ ЗАСОБАМИ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ «5М+5Р»**

Запорізький державний медичний університет, Запоріжжя, Україна

Управління та економіки фармації

(науковий керівник - д.фарм.н. Ткаченко Н. О.)

На сьогодні, процес формування та управління комплексом показників якості фармацевтичного продукту, з точки зору фармацевтичного підприємства, є достатньо зрозумілим і визначеними. Проте, споживацька якість, як суб'єктивне поняття, що залежить від індивідуальних уподобань споживачів та знаходиться під впливом маркетингового макросередовища, залишається не визначеним до кінця. Саме за межами фармацевтичної системи споживча якість будь-якого фармацевтичного товару, на підставі досвіду застосування, перетворюється у споживацьку якість і слугує основою для подальшого удосконалення системи забезпечення. Тим самим актуалізуються питання щодо розробки нових концепцій та підходів оптимізації й покращення роботи системи забезпечення. Саме тому метою роботи є апробація методики комплексного аналізу фармацевтичного ринку протизаплідних засобів (ПЗ) з акцентом на споживчі характеристики контрацептивів та визначення придатності методики до практичного використання.

У дослідженні були використані спільний аналіз, метод Ван Вестендорпа, соціологічне опитування. У якості матеріалів використано наукові статті, монографії та підручники за напрямом досліджень.

Дана методика базувалася на попередньо обгрунтованій виробничо-споживацькій концепції удосконалення системи забезпечення ПЗ - концепція «5М+5Р», що зорієтувала вектор досліджень на споживацьку якість, споживача - жінку та необхідні методи - соціологічне опитування, спільний аналіз, метод Ван Вестендорпа. На перших етапах дослідження визначено ступінь обізнаності жінок щодо асортименту контрацептивів, їх відношення до планування сім'ї, вивчено сучасний ринок ПЗ (асортимент, цінова складова та інші категорії). На третьому етапі із використанням спільного аналізу встановлено споживчі вподобання жінок серед ПЗ. За результатами розрахунків регресійної моделі визначено кількісні виразники - β -коефіцієнти корисності кожного ПЗ для жінок різних соціальних груп, на основі яких було сформовано рейтинг найпривабливіших контрацептивів. На четвертому етапі (використано метод Ван Вестендорпа) встановлено цінність контрацептивів у грошовому еквіваленті. За результатами аналізу визначені рекомендовані діапазони цін.

Методика комплексного аналізу, що обслуговує напрям досліджень у концепції «5М+5Р» є легковідтворюваною та маловитратною. Валідація методики, як і будь-яких соціологічних досліджень вбачається у застосуванні та удосконаленні математичного апарату, що її обслуговує та підвищенні кратності повторних проведень.

Сахнацька Н. М.

**ВІДНОШЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ
АПТЕК В УКРАЇНІ**

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, Київ, Україна

Організації та економіки фармації

(науковий керівник - к.фарм.н. Алекперова Н. В.)

Питання дистанційної реалізації ліків стає дедалі актуальним. Поштовхом до переходу аптек у онлайн-формат стала світова пандемія COVID-19. З метою забезпечення українців доступною фармацевтичною допомогою під час карантинних обмежень, 17 вересня 2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до статті 19 Закону України «Про лікарські засоби» щодо здійснення електронної роздрібною торгівлі лікарськими засобами». Згідно документу, аптека може здійснювати онлайн-торгівлю ліками при наявності ліцензії на роздрібну торгівлю лікарськими засобами, наявності фізичної аптеки та інших умов. Доцільність легалізації повністю віртуальних аптек в Україні можна аргументувати, спираючись на закордонний досвід. Існування практики дистанційної торгівлі ліками у розвинених країнах світу суворо регламентується законодавством. Управління з контролю за продуктами і ліками (FDA) США висвітлюють перелік веб-сайтів аптек, які займаються незаконною онлайн-торгівлею ліками. У США інтернет-аптеки повністю легалізовані та не вимагають обов'язкової наявності фізичної аптеки. Наприклад, PillPack від Amazon Pharmacy та маркетплейс Capsule, які надають можливість пацієнтам отримати ліки додому, не відвідуючи аптеку.

У ході дослідження використано метод анкетування та контент-аналіз. З метою оцінки ставлення фармацевтичних фахівців до легалізації віртуальних аптек в Україні проведено опитування, у якому прийняли участь близько 700 респондентів з усіх регіонів України. Більшість учасників опитування (46,3 %) мають вищу фармацевтичну освіту та досвід роботи більше 5 років (54,4 %).

У світі існує класифікація онлайн-аптек: Інтернет-аптеки з фізичною наявністю та повністю віртуальні аптеки. Для 82 % респондентів відома дана класифікація. Щодо легалізації повністю віртуальних інтернет-аптек в Україні, то лише 12,6 % респондентів позитивно оцінюють таку ініціативу. Безпосередньо це пов'язано з можливими ризиками - збільшенням рівня самолікування (78,1%) та неякісною фармацевтичною опікою або повною її відсутністю (59,2%)

Таким чином, закордонний досвід вказує на доцільність впровадження повністю дистанційної реалізації ліків. Однак результати опитування вказують на певні ризики, пов'язані з легалізацією повністю віртуальних аптек в Україні. У зв'язку з цим виникає необхідність законодавчого регулювання даного питання й заходів щодо мінімізації ризиків, з якими можуть зіштовхнутись споживачі.